

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juli 1914 kl. 12 f. m.

Utlåtande, angående regleringen av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

1:o) Förra riksdagen innevarande år har beslutit uppföra följande anslag under riksstatens tionde huvudtitel, nämligen:

	Ordinarie anslag. Kronor.	Extra anslag. Kronor.
A. Civila pensionsväsendet.		
Pensionering av civila tjänst innehavare, <i>förslagsanslag</i>	1,550,000: —	—
Handelsflottans pensionsanstalt:		
Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		31,000: —
Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt		31,000: —
Folkskollärares pensionering:		
Till beredande av understöd åt vissa äldre behövande, med låg pension avgångna folkskollärare och folkskollärarynnor		36,637: —

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 8 saml. 6 häft. (Nr 9.) 1

	Ordinarie anslag. Kronor.	Extra anslag. Kronor.
Till extra pensionsavgifter till folkskollärarnas pensionsinrättning, <i>förslagsanslag</i>		104,000: —
Till utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, <i>förslagsanslag</i>		3,400: —
B. Militära pensionsväsendet.		
Arméns pensionskassa:		
Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén m. m.	122,190: —	
Till förstärkande av det i 1914 års riksstat uppförda anslag för bidrag till pensioneringen av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén		738: —
Till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp samt till fyllnadspensioner, <i>förslagsanslag</i>		3,300,000: —
Till utdelande av tillfälliga understöd åt avskedade underofficerare och vederlikar vid armén, <i>förslagsanslag</i>		22,000: —
Till tillfälligt understöd åt f. d. förrådsvaktmästare ..		1,661: —
Flottans pensionskassa:		
Ersättning för minskade inkomster:		
Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond	26,300: —	
Till förstärkande av det i 1914 års riksstat uppförda anslag för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond		200: —
Till tillfälliga understöd åt f. d. daglönare vid marinen, <i>förslagsanslag</i>		22,200: —

varom utskottet härmed skolat

erinra.

A. Det civila pensionsväsendet.

2:o) Uti den till riksdagen den 18 maj innevarande år avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i första punkten under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående omorganisation av folkskolinspektionen, å *extra stat* för år 1915 beräkna ett belopp av 2,700 kronor till förstärkande av det under riksstatens tionde huvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget å 73,725 kronor till bidrag till folkskollärarnes änke- och pupillkassa.

Angående
bidrag till
folkskollärar-
nes änke- och
pupillkassa.

[1.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

3:o) I en till riksdagen den 29 sistlidna maj avlåten proposition, nr 136, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att stadgandet i § 3 punkt 3 i reglementet för lärarnas vid elementarläroverken änke- och pupillkassa den 11 oktober 1878 icke må utgöra hinder för Per Svenssons änka *Anna Charlotta Svensson*, född *Bergstrand*, och hennes omyndiga barn att bekomma den pension, som eljest författningsenligt skulle hava tillkommit dem efter Svensson i hans egenskap av lärare i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Göteborg, dock under villkor att vederbörlig pensionsavgift erlägges för år 1913.

Angående
pension åt
trädgårds-
läraren Per
Svenssons
änka och
omyndiga
barn.

I fråga om den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning och hemställer förty,

att riksdagen må medgiva, att stadgandet i § 3 punkt 3 i reglementet för lärarnas vid elementarläroverken änke- och pupillkassa den 11 oktober 1878 icke må utgöra hinder för Per Svenssons änka *Anna Charlotta Svensson*, född *Bergstrand*, och hennes

omyndiga barn att bekomma den pension, som eljest författningsenligt skulle hava tillkommit dem efter Svensson i hans egenskap av lärare i trädgårdsskötsel vid folkskoleseminariet i Göteborg, dock under villkor att vederbörlig pensionsavgift erlägges för år 1913.

B. Det militära pensionsväsendet.

Angående
förhöjning i
gratialen åt
avskedat man-
skap.
[2.]

4:o) I punkt 2 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvidan på den proposition, som kan komma att avlätas i ämnet, beräkna en ökning av det å *ordinarie stat* uppförda anslaget till förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, nu 294,000 kronor, med 500,000 kronor till 794,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
förslags-
anslaget till
pensionering
av flottans
befäl och
underbefäl
med veder-
likar.
[3.]

5:o) I punkt 3 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag för lots- och fyrrinrättningen med livräddningsanstalterna, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, i det å *ordinarie stat* under tionde huvudtiteln uppförda *förslagsanslaget* till pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, nu 270,000 kronor, beräkna en minskning med 16,700 kronor och sålunda beräkna anslaget till 253,300 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Angående
förslags-
anslaget till
pensionering
av flottans
och lotsverkets
gemenskap.
[4.]

6:o) I punkt 4 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels, i avvaktan på den proposition angående förbättring av pensioner åt avskedat manskap från marinen, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, i det å *ordinarie stat* under tionde huvudtiteln uppförda *förslagsanslaget* till pensionering av flottans

och lotsverkets gemenskap, nu 189,600 kronor beräkna en förhöjning av 111,000 kronor och dels, i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag för lots- och fyrinrättningen med livräddningsanstalterna, Kungl. Maj:t må komma att till riksdagen avlåta, uti ifrågavarande anslag beräkna en minskning med 46,900 kronor, samt således tillsvärdare beräkna detta anslag i dess helhet till 253,700 kronor.

Över detta förslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

7:o) I punkt 5 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmannen vid Östergötlands kompani nr 163 *Adolf Werner Löfgren* må tilldelas pension såsom hade han tjänat i tjugu år, från tjugu års ålder räknat.

Angående pension till förre båtsmannen A. W. Löfgren.

[5.]

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 20 mars 1914 (10 h.-t. sid. 24).

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att förre båtsmannen vid Östergötlands kompani nr 163 *Adolf Werner Löfgren* må tilldeles pension såsom hade han tjänat i tjugu år, från tjugu års ålder räknat.

C. **Allmänna indragningsstaten.**

I. **Ang. utrikesdepartementet.**

8:o) I punkt 6 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kavassen *Alis* änka *Zanfira* må från och med år 1914, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 400 kronor.

Angående pension åt kavassen vid beskickningen i Konstantinopel Alis änka.

[6.]

Den i ärendet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden den 18 april 1914 (10 h.-t. sid. 26.)

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att kavassen Alis änka Zanfira må från och med år 1914, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av fyrahundra kronor.

II. Ang. lantförvarsdepartementet.

Angående
tilläggspen-
sion åt f.
soldaten
S. P. Holm.

9:o) I en inom första kammaren väckt motion, nr 28, har herr A. Roos hemställt, »att f. d. soldaten S. P. Holm å Guddarp i Berga socken av Kronobergs län måtte från och med innevarande år å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid bekomma en årlig pension till så stort belopp, att detsamma jämte Holm tillkommande understöd från Vadstena krigsmanshuskassa uppgår till 200 kronor».

I fråga om motiveringen har motionären hänvisat till en av honom vid första riksdagen innevarande år i samma ämne väckt motion (nr 63), däri anförts följande.

»Vid det sammanträde med kungl. Kronobergs regementes krigsrätt, som avhölls den 13 september 1910, förklarades, att soldaten Sven Peter Karlsson Holm, tjänande för roten nr 113 i Berga socken av Kronobergs län, lede av blodåderbräck å båda benen, vilket han sannolikt ådragit sig vid marsch under 1890 års rekrytmöte, samt att han till följd därav vore till krigstjänst oduglig, varjämte han, enligt regementsläkarens på heder och samvete avgivna intyg, »endast i ringa mån genom arbete kunde bidra till sin framtida bärgning». Till följd härav erhöll Holm samma dag avsked ur krigstjänsten, och vitsordades i avskedspasset, att han »under tjänstetiden sig utmärkt väl skickat».

Med anledning av en till Konungen ingiven underdånig ansökan att komma i åtnjutande av förhöjt bidrag från Vadstena krigsmanshuskassa, vilket sedan 1910 utgått med 48 kronor per år, medgav Kungl. Maj:t — sedan utav »avskedspass, läkarintyg m. fl. handlingar inhämtats, att Holm, som är född 1865, efter 21 1/2 års väl vitsordad tjänstgöring vid nämnda regemente år 1910 måst därifrån avskedas såsom oduglig till krigstjänst på grund av i tjänsten ådragen sjukdom, att hans arbetsförmåga i följd av sjukdomen är betydligt nedsatt samt att han befinner sig i fattiga omständigheter och har hustru jämte 3 minderåriga barn att försörja» — att Holm fr. o. m. den 1 mars 1912 må åtnjuta en förhöjning av 25 kronor om året i det honom tillerkända underhållet från nämnda kassa.

I ett den 1 september 1913 daterat intyg vitsordar Berga sockens kommunalnämnds ordförande, »att f. d. soldaten vid Ljungby kompani av kungl. Kronobergs regemente nr 113 S. P. Holm från Guddarp i Berga socken är sjuklig och

i mycket små ekonomiska omständigheter, har sjuklig hustru samt tre minderåriga barn att försörja, har själv en längre tid varit och är fortfarande oförmögen att med eget arbete i någon nämnvärd grad bidra till sitt och sin familjs underhåll.»

Vidare intygar pastorn i församlingen den 31 oktober 1913, »att f. d. soldaten Sven Peter Karlsson Holm från Guddarp Kronogård i nedanskrivna församling, född den 23 december 1865 (sextiofem), åtnjuter medborgerligt förtroende, att hans hustru är sjuklig, att han har nedanstående fyra barn:

- 1) Gunnar Olof Ragnar, född den 30 oktober 1894,
- 2) Lilli Frideborg Matilda, född den 2 maj 1899,
- 3) Inez Torborg Margareta, född den 13 juli 1905,
- 4) Sven Sigvard Yngve, född den 22 september 1911,

samt att han befinner sig i mycket små ekonomiska omständigheter, vadan han då hans arbetskrafter därtill i avsevärd grad äro nedsatta på grund av blodåderbräck, är i stort behov av ökad pension», varjämte slutligen provinsialläkaren doktor Hallenberg har avgivit ett så lydande yttrande: »Att f. d. soldaten S. P. Holm från Guddarp av Berga socken vid i dag företagen besiktning och undersökning befunnits vara behäftad med betydliga och mycket utbredda blodåderbräck (Varices) å båda underextremiteterna, vilka blodåderbräck, börjande redan å fötterna, sträcka sig upp till knähålorna;

samt att till följd härav bemälde Holms arbetsförmåga måste anses vara avsevärt nedsatt;

intygas härmed på heder och samvete.
Ljungby den 28 oktober 1913.

P. Rob. Hallenberg.
Provinsialläkare.»

Av utredningen i ämnet framgår, att Holm i tjänsten ådragit sig ifrågavarande sjukdom (blodåderbräck å båda benen). Vid sådant förhållande och då han synes befinna sig i mycket små ekonomiska omständigheter, har utskottet för sin del ansett sig böra tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att f. soldaten Sven Peter Karlsson Holm å Guddarp i Berga socken av Kronobergs län måtte från och med innevarande år under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma jämte Holm tillkommande understöd från Vadstena krigsmanhuskassa uppgår till tvåhundra kronor.

Angående
pension åt
handräck-
ningskarlen
E. Olsson.

10:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen den 29 maj 1914 avlåten proposition, nr 108, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att handräckningskarlen vid Bohusläns regemente *Edvard Olsson* må från och med innevarande år under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av 300 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till propositionen.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att handräckningskarlen vid Bohusläns regemente *Edvard Olsson* må från och med innevarande år under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd av trehundra kronor.

Angående
pension åt
tygarbetaren
A. E. Öberg.

11:o) I en till riksdagen den 29 maj innevarande år avlåten proposition, nr 106, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att tygarbetaren *Axel Emil Öberg* må å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid tygstationen å Karlsborg.

Utskottet, som i fråga om den i ämnet framlagda utredningen tillåter sig hänvisa till propositionen, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att tygarbetaren *Axel Emil Öberg* må å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension av trehundra kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning vid tygstationen å Karlsborg.

12:o) I en till riksdagen den 29 maj 1914 avlåten proposition, nr 105, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad *Karl August Helge* må erhålla en årlig pension av 300 kronor å allmänna indragningsstaten, att från och med månaden näst efter den, då han upphör att vara anställd vid kronans arbeten, dock tidigast från och med den 1 januari 1915, utgå under hans återstående livstid.

Angående pension åt fästningsbyggnadsarbetaren K. A. Helge.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden den 29 maj 1914.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad *Karl August Helge* må erhålla en årlig pension av trehundra kronor å allmänna indragningsstaten, att från och med månaden näst efter den, då han upphör att vara anställd vid kronans arbeten, dock tidigast från och med den 1 januari 1915, utgå under hans återstående livstid.

13:o) I en till riksdagen den 29 maj 1914 avlåten proposition, nr 107, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att smeden vid ammunitionfabriken å Karlsborg *Emanuel Svensson* och arbeterskan därstädes *Margareta Andersdotter Hagström* må å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension av 500 kronor för *Svensson* och 300 kronor för *Margareta Hagström*, att utgå för var och en från och med månaden näst efter den, under vilken han eller hon varder entledigad från sin anställning vid ammunitionfabriken.

Angående pension åt arbetaren E. Svensson och arbeterskan Margareta Hagström.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till propositionen.

Då utskottet icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att smeden vid ammunitionfabriken å Karlsborg *Emanuel Svensson* och arbeterskan därstädes *Margareta Andersdotter Hag-*

ström må å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension av femhundra kronor för Svensson och trehundra kronor för Margareta Hagström, att utgå för var och en från och med månaden näst efter den, under vilken han eller hon varder entledigad från sin anställning vid ammunitionsfabriken.

III. Ang. sjöförsvarsdepartementet.

Angående
förhöjd
pension till
förra under-
officers-
korpralen K.
O. Grönberg.
[7.]

14:o) I punkt 7 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra underofficerskorpralen vid 2:a eldarkompaniet nr 129 *Karl Otto Grönberg* må, utöver honom från flottans pensionskassa tillkommande pension å 360 kronor, från allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av 90 kronor att utgå från och med år 1914.

I fråga om den i ärendet framlagda utredningen får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 18 april 1914 (10 h. t. sid. 29).

Utskottet har icke funnit annat att erinra mot Kungl. Maj:ts förvarande förslag än att, då Grönberg redan uppbär pension från flottans pensionskassa med 360 kronor, understödet från allmänna indragningsstaten synes böra fastställas till sådant belopp, att detsamma jämte nyssnämnda pension uppgår till 450 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att förra underofficerskorpralen vid 2:a eldarkompaniet nr 129 *Karl Otto Grönberg* må från och med år 1914 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta ett årligt understöd till så stort belopp, att detsamma jämte honom tillkommande pension från flottans pensionskassa uppgår till fyrahundrafemtio kronor.

Angående
pension till
musikdirek-
tören F. F.
Heimdahl.
[8.]

15:o) I punkt 8 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att musikläraren vid sjömans- och skeppsgossekårerna vid flottans station i Karlskrona, musikdirektören *Frans Ferdinand Heimdahl*, må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från musiklärarbefattningen varder honom beviljat, under sin

återstående livstid, utöver honom från arméns pensionskassa tillkommande pension, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 1,340 kronor.

Utskottet, som i fråga om den i ärendet framlagda utredningen tillåter sig hänvisa till statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 18 april 1914 (10 h. t. sid. 34), får med tillstyrkande av bifall till ifrågasvarande framställning hemställa,

att riksdagen må medgiva, att musikläraren vid sjömans- och skeppsgossekårerna vid flottans station i Karlskrona, musikdirektören Frans Ferdinand Heimdahl, må från och med månaden näst efter den, varunder avsked från musiklärarbefattningen varder honom beviljat, under sin återstående livstid, utöver honom från arméns pensionskassa tillkommande pension, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av ettusentrehundrafyrtio kronor.

16:o) I en inom andra kammaren väckt motion, nr 53, har herr *P. O. Lundell* föreslagit, »att riksdagen måtte bevilja avlidne f. d. korporalen Karl Nyström Smälännings efterlämnade änka *Erika Gustava Andersdotter* en årlig pension av 250 kronor, att utgå under hennes livstid från och med maj månad detta år».

Angående
pension åt f.
korporalen
K. Nyström
Smälännings
änka.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande.

»1912 års riksdag beviljade på grund av Kungl. Maj:ts proposition nr 146 av den 29 mars förutnämnda år pensioner till de då ännu kvarlevande männen av gemena manskapet, vilka deltagit i den bekanta Vegafärden. Bland dessa har förre båtsmanskorpralen Karl Nyström Smälänning avlidit den 10 sistlidne april. Han fick sålunda ej åtnjuta den beviljade pensionen mer än något över två år. Pensionen beredde dock såväl den gamle korpralen som hans hustru skydd mot ekonomiska bekymmer under dessa två år.

Nu befinner sig åter hans 72-åriga efterlämnade änka Erika Gustava i ytterlig fattigdom och utan medel för sitt uppehälle. Jag vill därför hoppas, att riksdagen ville bevilja till henne hälften så stort pensionsbelopp, som hennes man förut uppburit, att utgå under hennes livstid, och hoppas så mycket mera på riksdagens välvilja i detta avseende, som riksdagen redan 1912 beviljade pension å 300 kronor till en av Vegamännens hustrur. Bouppteckning, prästbetyg och intyg om medelöshet följa härmed.»

Såsom i motionen omförmäles, beviljade 1912 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, förre båtsmanskorpralen Karl

Utskottet.

Nyström Smälänning pension till belopp av 450 kronor att från och med år 1912 utgå från allmänna indragningsstaten. Då Smälänning numera avlidit och hans änka, enligt vad utredningen giver vid handen, befinner sig i synnerligen små omständigheter, anser utskottet det vara billigt, att hon från statens sida erhåller något understöd för sin återstående livstid, och har utskottet för sin del icke något att erinra mot det av motionären föreslagna beloppet, 250 kronor, liksom icke heller däremot att pensionen må utgå från och med maj månad innevarande år.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att f. korpralen Karl Nyström Smälännings änka Erika Gustava Andersdotter må från och med maj 1914 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tvåhundra-femtio kronor.

IV. Ang. civildepartementet.

Angående
pension åt
skrivbiträdet
Hilma Julia
Augusta
Åkersten.
[9.]

17:o) I punkt 9 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skrivbiträdet *Hilma Julia Augusta Åkersten* må från och med månaden näst efter den, då hennes anställning såsom skrivbiträde i civildepartementet kan komma att upphöra, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 1,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes i statsrådsprotokollet över civilärenden den 1 maj 1914 (10 h. t. sid. 37).

Utskottet, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att skrivbiträdet *Hilma Julia Augusta Åkersten* må från och med månaden näst efter den, då hennes anställning såsom skrivbiträde i civildepartementet kan komma att upphöra, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av ettusen kronor.

18:o) I punkt 10 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kronofogde, häradskrivare eller länsman, som enligt nu gällande bestämmelser är eller under år 1915 bliver pensionsberättigad, må under villkor, att han under loppet av nämnda år ingiver ansökan om avsked, äga åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp, motsvarande den lön jämte ålderstillägg, han vid avgången från tjänsten uppbär å såväl ordinarie som extra stat.

Angående tillfällig pensionsförbättring åt fögderiförvaltningarnas tjänstemän.

[10.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

19:o) I en till riksdagen den 23 sistlidna maj avlåten proposition, nr 117, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen medgiva, att postmästaren *Brynolf Fredrik Wennqvist* må från och med månaden näst efter den, då avsked från postmästartjänsten beviljas honom, under sin återstående livstid utöver honom tillkommande pensioner från post- och telegrafverken å tillhopa 3,100 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 550 kronor.

Angående pension åt postmästaren *B. F. Wennqvist*.

I fråga om den i ämnet förebragta utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen.

På de i ovannämnda statsrådsprotokoll anförda skäl får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att postmästaren *Brynolf Fredrik Wennqvist* må från och med månaden näst efter den, då avsked från postmästartjänsten beviljas honom, under sin återstående livstid, utöver honom tillkommande pensioner från post- och telegrafverken å tillhopa 3,100 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av femhundrafemtio kronor.

20:o) Kungl. Maj:t har i en till riksdagen den 6 nästlidna juni avlåten proposition, nr 120, föreslagit riksdagen medgiva, att postexpeditören greve *Gustaf Otto Cronhielm* må från och med månaden

Angående pension åt postexpeditören greve *G. O. Cronhielm*.

näst efter den, då avsked från postexpeditörstjänsten beviljas honom, under sin återstående livstid, med bibehållande av honom såsom f. d. kapten vid Värmlands fältjägarkår tillerkänd pension från arméns pensionskassa jämte fyllnadspension, tillhoppa 2,240 kronor, samt utöver honom därjämte tillkommande pension från postverket å 900 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 310 kronor.

Till det i ärendet åberopade statsrådsprotokollet över civilärenden den 6 juni 1914 har departementschefen anfört följande.

»I en till Kungl. Maj:t ställd, av generalpoststyrelsen med underdånig skrivelse den 10 mars 1914 överlämnad ansökan har postexpeditören vid postkontoret nr 6 i Stockholm, f. d. kaptenen vid Värmlands fältjägarkår greve Gustaf Otto Cronhielm anhållit att vid avgång från sin postexpeditörstjänst tillerkännas rätt till hel pension.

Generalpoststyrelsen har i nämnda skrivelse meddelat, att Cronhielm, som är född den 18 februari 1847, den 7 maj 1869 utnämndes till underlöjtnant och, efter vunnen befordran till kapten, den 29 september 1899 erhöll avsked ur krigstjänsten. Vid postverket antogs han den 3 december 1877 till e. o. kontorsskrivare och befordrades den 15 december 1899 till postexpeditör. Efter uppförande på stat enligt den år 1909 beslutade löneregleringen för postverket åtnjuter Cronhielm såsom postexpeditör från och med år 1910 en årlig fast avlönning av 3,800 kronor, av vilket belopp 2,700 kronor utgöra lön och återstoden tjänstgöringspenningar.

Enligt vad generalpoststyrelsen vitsordar, har Cronhielm således uppnått det antal levnads- och tjänstår, att han jämlikt 5 § i lagen angående civila tjänst-innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907, jämförd med 3 och 4 §§ av nämnda lag, skulle vara berättigad att för postexpeditörstjänsten erhålla pension med ett lönen motsvarande belopp av 2,700 kronor för år, såvida han icke redan åtnjöte pension för annan tjänst.

Enligt ansökningen bifogat intyg av t. f. byråchefen i arméns pensionskassa E. Hallin har Cronhielm emellertid enligt nådigt brev den 29 september 1899, genom vilket avsked från beställning såsom kapten av första klassen vid ovan-nämnda kår beviljades honom, därvid tillerkänts pension och fyllnadspension från och med den 1 oktober 1899 å tillhoppa 2,240 kronor, därav 600 kronor pension i femte klassen av arméns pensionskassa och 1,640 kronor fyllnadspension av stats-medel, vilken sistnämnda pension emellertid enligt direktionens över pensionskassan beslut den 9 mars 1910 från och med den 1 januari 1910 utgår med allenast 560 kronor.

I punkt 9 av de genom nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 fastställda grunderna för pensionering av arméns befäl och underbefäl med vederlikar, sådan denna punkt lyder enligt nådiga kungörelsen den 6 augusti 1909, är nämligen stadgat, att den, som åtnjuter annan lön på rikets stat eller pension från andra allmänna medel än dem, som för arméns pensionering äro anvisade, skall i fyllnadspensionen lida en minskning, motsvarande två femtedelar av vad han sålunda från annat håll uppbär; dock att, därest vad han med tillämpning härav skulle i pension från arméns pensionskassa och fyllnadspension uppbära tillsammans med lönen eller den andra pensionen understiger tretusen kronor, avdrag å fyllnadspensionen skall äga rum endast i den

mån, som erfordras, för att sammanlagda beloppet icke må överstiga tretusen kronor; skolande, i fall den andra pensionen utgår enligt de i ovan åberopade lag stadgade grunder, minskning i fyllnadspensionen icke äga rum.

I enlighet med dessa bestämmelser har fyllnadspensionen för Cronhielm, såsom nämnts, från och med den 1 januari 1910 minskats till 560 kronor. Då Cronhielm avgår från sin postexpeditörstjänst, bliver han emellertid enligt samma bestämmelser berättigad att åter uppbära den militära pensionen oavkortad.

Då Cronhielm emellertid sålunda redan uppbär pension för statstjänst, skulle han icke vara berättigad att erhålla full pension såsom postexpeditör.

I 16 § mom. 3:o av åberopade lag, vars bestämmelser här äro tillämpliga, är nämligen stadgat, att för den, som vid avgång från tjänsten åtnjuter eller sedermera erhåller pension för statstjänst, å vilken denna lag icke äger tillämpning, pension för den förra tjänsten må utgå endast med en tredjedel av det belopp, som eljest skolat utgå; dock att, därest härigenom de båda pensionerna icke skulle tillsammans uppgå till nämnda belopp, pensionen må ökas med vad som motsvarar skillnaden.

Enligt dessa bestämmelser torde följaktligen Cronhielm vara berättigad att för postexpeditörstjänsten av postmedel erhålla pension med allenast 900 kronor.

I en till Kungl. Maj:t den 13 maj 1914 ingiven skrift har Cronhielm anhållit, att, när han enligt nämnda lag ej vore berättigad till full pension såsom postexpeditör, Kungl. Maj:t ville hos riksdagen åt honom utverka sådan pension. Till stöd för denna anhållan har Cronhielm anfört, att han från och med år 1900 erlagt avgifter för hel pension såsom postexpeditör, att det syntes honom överensstämmande med rättvisa och billighet, att hänsyn toges till hans tjänstgöring i postverket, vilken ägt rum utan att inkräkta på hans militära tjänstgöring, samt att detta hans tjänsteförhållande knappast kunde vara taget i betraktande vid stiftandet av pensionslagen för civila tjänst innehavare. Vidare har Cronhielm åberopat att den 14 november 1906 av direktionen över arméns pensionskassa avgivet underdånigt principuttalande, däri, bland annat, framhålles rättmätigheten därav, att pensionsrätt utan något som helst avdrag borde tillerkännas i sådana fall, då rätten till annan lön eller pension än den genom fullgjord militärtjänst intjänta grundar sig på av militärtjänsten alldeles oberoende tjänsteprestationer under ett med vederbörligt tillstånd vid sidan av militärtjänsten utfört arbete — som i detta fall räckt mer än 30 år.

Till följd av remiss har statskontoret den 16 maj 1914 avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid i tillämpliga delar åberopat ett den 26 januari 1914 av statskontoret avgivet utlåtande angående postmästaren B. F. Wennqvists pensionsrätt — i vilket ämne Kungl. Maj:t sedermera den 23 maj 1914 avlätit proposition, nr 117, till nu pågående riksdag. I sistnämnda utlåtande förklarade sig statskontoret på anförda skäl icke kunna tillstyrka, att åt Wennqvist bereddess full pension för postmästartjänsten, samtidigt med att han åtnjöt pension såsom assistent i telegrafverket, men ifrågasatte statskontoret, om icke Wennqvists pensionsförhållanden borde så ordnas, som om § 16 mom. 2:o av civila pensionslagen varit å honom tillämplig. I nämnda lagrum stadgas, att för den, som vid avgång från tjänsten åtnjuter pension för annan tjänst, som i berörda lag avses, pension må utgå för båda tjänsterna med ett sammanlagt belopp, motsvarande det högre av de

pensionsbelopp, som eljest skolat utgå, ökat med en tredjedel av det lägre, eller, om bägge pensionsbeloppen äro lika, motsvarande det ena av dem, ökat med en tredjedel.

Därest avseende fästes vid detta förslag, anser statskontoret jämväl den nu föreliggande frågan böra lösas på enahanda sätt. Cronhielm skulle i sådant fall beredas pension till belopp, motsvarande pensionen för postexpeditörstjänsten, 2,700 kronor, ökad med en tredjedel av hans pension såsom kapten av första klassen, 2,240 kronor, eller 746 kronor 67 öre. Det sammanlagda pensionsbeloppet skulle således bliva, efter avrundning, 3,450 kronor. Då sökanden är berättigad till dels ovanberörda militära pension, 2,240 kronor, dels ock till pension enligt pensionslagen av 900 kronor, skulle alltså, anför statskontoret, hos riksdagen göras framställning om rätt för Cronhielm att från och med månaden näst efter den, då avgång från postexpeditörstjänsten äger rum, jämväl uppbära pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 310 kronor.

Vid beräkningen av sistberörda belopp har statskontoret utgått från den förutsättning, att Cronhielm får uppbära hela sin militära pension. Med åberopande av innehållet i punkt 9 av ovan omnämnda nådiga cirkulär framhåller statskontoret emellertid, att en framställning om beviljande åt Cronhielm av en tilläggs-pension å 310 kronor på allmänna indragningsstaten jämväl lär böra innefatta förslag om riksdagens medgivande, att Cronhielm icke må för denna tilläggs-pension lida någon minskning i fyllnadspensionen.

Generalpoststyrelsen har den 19 maj 1914 avgivit infordrat underdånigt utlåtande i ärendet. Styrelsen, som inhämtat, att statskontoret i ovan omnämnda utlåtande över postmästaren Wennqvists framställning att erhålla pension till högre belopp än det, som enligt åberopade lag skulle tillkomma honom, ifrågasatt tillmötesgående i viss mån av denna framställning, framhåller för egen del, att, enligt styrelsens mening, lika starka skäl som de, vilka låge till grund för vad statskontoret sålunda ifrågasatt, även gällde för beredande åt Cronhielm av pension till större belopp än det, vartill han enligt pensionslagen vore berättigad.

För den händelse Kungl. Maj:t funne gott fästa avseende vid Wennqvists framställning, har generalpoststyrelsen fördenskull hemställt, att Kungl. Maj:t måtte tillmötesgå jämväl Cronhielms ansökning.

Departements-
chefen.

Jag tillåter mig först med några ord erinra om det av myndigheterna åberopade, av Kungl. Maj:t förut behandlade fallet av likartad beskaffenhet, nämligen rörande pension åt postmästaren Wennqvist. Kungl. Maj:t har i ovan omnämnda proposition hemställt, att Wennqvist, vilken sedan ett flertal år tillbaka uppbär pension såsom f. d. assistent vid telegrafverket, måtte såsom postmästare tillerkännas viss förhöjd pension utöver vad enligt lagen angående civila tjänstnehavares rätt till pension skulle tillkomma honom. Såsom skäl för berörda hemställan anfördes därvid särskilt, att Wennqvist erlagt pensionsavgifter för bägge pensionerna samt att den i nämnda lag föreskrivna reduktionen uti ifrågavarande fall komme att mot vad som vanligen vore händelsen drabba det större av de båda pensionsbeloppen. Samma skäl kunna nu med lika stort fog åberopas för bifall till Cronhielms framställning i den omfattning, vari Wennqvists anhållan blev förordad. Att tillmötesgå nu föreliggande framställning i hela dess omfattning synes mig lika litet som i fallet Wennqvist kunna ifrågasättas, detta särskilt med hänsyn till de konsekvenser, det

skulle kunna medföra att sålunda avvika från den i lagen fastslagna principen, att vid förening av två pensioner reduktion av ettdera pensionsbeloppet städse skall äga rum. Däremot anser jag billighetsskäl tala för, att, i likhet med vad som föreslagits i fråga om Wennqvist och i överensstämmelse med vad de i ärendet hörda myndigheterna ifrågasatt, Cronhielm beredes pension jämlikt de i 16 § mom. 2:o av sagda lag stadgade grunder.

Beräknat efter dessa grunder, skulle, på sätt statskontoret angivit, det sammanlagda pensionsbeloppet efter sådan avrundning uppåt, som stadgas i 4 § av lagen, komma att uppgå till 3,450 kronor och sålunda med 310 kronor överstiga den pension, som eljest jämlikt 16 § mom. 3:o skolat utgå.»

Utskottet anser giltiga skäl vara anförda för bifall till ifrågavarande framställning och hemställer förty,

att riksdagen må medgiva, att postexpeditören greve Gustaf Otto Cronhielm må från och med månaden näst efter den, då avsked från postexpeditörstjänsten beviljas honom, under sin återstående livstid, med bibehållande av honom såsom f. d. kapten vid Värmlands fältjägarkår tillerkänd pension från arméns pensionskassa jämte fyllnadspension, tillhopa 2,240 kronor, samt utöver honom därjämte tillkommande pension från postverket å 900 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 310 kronor.

21:o) I en till riksdagen den 23 maj innevarande år avlåten proposition, nr 94, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslaget riksdagen medgiva, att envar av nedannämnda vid stateus järnvägsbyggnader anställda personer, nämligen förmännen *Lars Gustaf Johansson Boström, Sven Olausson och Nils Johan Mattisson*, stenarbetarna *Johan August Andreasson* (eller *Andersson*) *Bolander, Per August Andersson* och *Karl Johan Richard Lindqvist* samt arbetarna *Oskar Persson Hultman, Karl Bodin Brelin, Johannes Sundberg, Johan August Johansson, Gustaf Karlsson, Fredrik August Johansson Hjelte, Anders Gustaf Eriksson, Karl August Rosén, Johan Svensson* och *Olaus Andersson* må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas eller entledigats från sin anställning vid statens järnvägar — dock icke i något fall för tid före den 1 januari 1914 — under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av

Angående
pension till
vissa förmän
och arbetare
vid statens
järnvägar.

300 kronor, under villkor emellertid, att, därest pensionstagare framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel, uppgående till ett för envar beräknat årligt medelinkomstbelopp av respektive 1,200 kronor för förman och yrkesarbetare samt 900 kronor för vanlig arbetare eller därutöver, pensionen skall, så länge sistnämnda anställning varar, upphöra att utgå samt att, vid sådan avlönings uppbärande i övrigt, pensionen skall minskas, så att densamma jämte avlöningen icke uppgår till högre belopp än nämnda medelinkomst.

I fråga om den i ärendet framlagda utredningen får utskottet hänvisa till propositionen.

Då utskottet icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Angående
pension åt
förra extra
provinsial-
läkaren A.
Hollierz.

[11.]

22:o) I punkt 11 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förra extra provinsialläkaren *Anders Hollierz* må från och med den 1 januari 1914 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,500 kronor.

Med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen, som återfinnes i statsrådsprotokollet över civilärenden den 1 maj 1914 (10 h. t. sid. 49), har utskottet ansett sig böra tillstyrka förevarande framställning, och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att förra extra provinsialläkaren *Anders Hollierz* må från och med den 1 januari 1914 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen-femhundra kronor.

Angående
rätt till pen-
sion för lasa-
rettsläkaren
A. W. Kar-
ström.

23:o) I en till riksdagen den 1 maj innevarande år avlåten proposition, nr 69, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att, därest läkaren vid Växjö länslasarett, medicine doktorn *Adolf Wilhelm Karström* avgår från nämnda befattning före uppnådda 65 levnadsår, han det oaktat må vara berättigad att, efter uppnående av sagda ålder, erhålla pension enligt bestämmelserna i övrigt i kungörelsen den 13 november 1903 angående rätt till pension för vissa lasarettsläkare, som icke äro delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa.

Med hänsyn till den i ärendet förebragta utredningen, i fråga om vilken utskottet får hänvisa till propositionen, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att, därest läkaren vid Växjö länslasarett, medicine doktorn Adolf Wilhelm Karström avgår från nämnda befattning före uppnådda 65 levnadsår, han det oaktat må vara berättigad att, efter uppnående av sagda ålder, erhålla pension enligt bestämmelserna i övrigt i kungörelsen den 13 november 1903 angående rätt till pension för vissa lasarettsläkare, som icke äro delägare i lasarettsläkarnas pensionskassa.

24:o) I punkt 12 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att uppsyningsmannen vid Växjö hospital Jöns Bengtsson Härds änka *Eva Hård*, född Nylander, må från och med den 1 januari 1914 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Angående pension åt uppsyningsmannen vid Växjö hospital J. Bengtsson Härds änka.

[12.]

Utskottet tillåter sig att i fråga om den i ärendet förebragta utredningen hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden den 13 maj 1914 (10 h.t. sid. 53).

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att uppsyningsmannen vid Växjö hospital Jöns Bengtsson Härds änka *Eva Hård*, född Nylander, må från och med den 1 januari 1914 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av trehundra kronor.

V. Ang. ecklesiastikdepartementet.

25:o) I punkt 13 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att skriv- och räknebiträdet vid meteorologiska centralanstalten *Ernestine Helena Elisabeth Bäckström* må från och med månaden näst efter den, varunder hennes ifrågavarande an-

Angående pension åt skriv- och räknebiträdet Ernestine Helena Elisabeth Bäckström.

[13.]

ställning upphör, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 800 kronor.

Den i ämnet förebragta utredningen återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 24 sistlidna april (10 h.t. sid. 57).

Utskottet har icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer förty,

att riksdagen må medgiva, att skriv- och räknebiträdet vid meteorologiska centralanstalten Ernestine Helena Elisabeth Bäckström må från och med månaden näst efter den, varunder hennes ifrågavarande anställning upphör, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av åttahundra kronor.

Angående
pension åt
lärarinnan
vid gymnas-
tiska central-
institutet
Wendela
Lovisa Ulrika
Andersson
Falck.
[14.]

26:o) I punkt 14 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att lärarinnan i frisk- och sjukgymnastik vid gymnastiska centralinstitutet *Wendela Lovisa Ulrika Andersson Falck* må från och med månaden näst efter den, varunder hon efter uppnådd ålder av 60 år avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till det belopp, vartill avkortad pension enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension skulle uppgå, därest nämnda lag vore tillämplig å henne.

Utskottet, som i fråga om den i ärendet förebragta utredningen tillåter sig hänvisa till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 24 april 1914 (10 h.t. sid. 59), får, med tillstyrkande av bifall till ifrågavarande framställning, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att lärarinnan i frisk- och sjukgymnastik vid gymnastiska centralinstitutet *Wendela Lovisa Ulrika Andersson Falck* må från och med månaden näst efter den, varunder hon efter uppnådd ålder av 60 år avgår från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till det belopp, vartill avkortad pension enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehavares rätt till pension skulle uppgå, därest nämnda lag vore tillämplig å henne.

27:o) I punkt 15 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid högre realläroverket i Göteborg *Ernst Teodor Liljegren* må från och med månaden näst efter den, i vilken han varder entledigad från sin vaktmästarsyssla, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp av 500 kronor årligen.

Statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 24 april 1914 innehåller i detta ärende följande yttrande av departementschefen.

»Med utlåtande den 25 februari 1914 har läroverksöverstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat en ansökning, däri vaktmästaren vid högre realläroverket i Göteborg *Ernst Teodor Liljegren*, med förmälan, att han alltsedan den 1 oktober 1884 varit anställd som vaktmästare vid sagda läroverk, men nu på grund av ålder och sjuklighet ej längre kunde på ett tillfredsställande sätt sköta sin befattning, anhållit att vid sitt tillbakaträdande från befattningen erhålla pension till det belopp, som kunde prövas skäligt.

Ifrågavarande ansökning, som av läroverkets rektor överlämnats till läroverksöverstyrelsen, var åtföljd dels av frejdbetyg, utvisande, att sökanden är född den 7 februari 1845, dels av ett utav rektor den 5 februari 1914 utfärdat intyg av innehåll:

att *Liljegren* från den 1 oktober 1884 tjänstgjort som ordinarie vaktmästare vid Göteborgs högre realläroverk med undantag för de fyra sista åren, då befattningen på grund av innehavarens sjuklighet huvudsakligen uppehållits av hans son *David Liljegren*;

att *Liljegren* städe på ett synnerligen plikttroget och samvetsgrant sätt skött sin befattning och fört en hedrande vandel;

att han från den 22 november 1867 till den 30 september 1884 varit anställd vid statens järnvägar såsom stationskarl;

att han icke innehar någon annan tjänst eller åtnjuter pension för annan tjänst; samt

att hans ekonomiska ställning är sådan, att den gör hans framställning om pensionering synnerligen behjärtansvärd.

Överstyrelsens skrivelse åtföljdes tillika av två andra utav läroverkets rektor till överstyrelsen insända handlingar, nämligen dels ett av förutvarande revisorn i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning *T. Hamnell* den 20 februari 1914 utfärdat intyg, dels ock en den 24 februari 1914 dagtecknad skrivelse av *Liljegren*. Av intyget inhämtas:

att *Liljegren* såsom stationskarl vid statens järnvägar var delägare i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning från och med den 4 december 1872 till och med

Angående
pension åt
vaktmästaren
E. T. Liljegren.
[15.]

utgången av september månad 1884, under vilken tid han i avgifter till nämnda inrättning erlagt tillsammans 176 kronor 63 öre.

Liljegrens skrivelse innehåller:

att hans årliga lön utgör 1,600 kronor jämte fri bostad — två rum och kök — värme och lyse, medan hans extra inkomster belöpte sig till i genomsnitt 100 kronor för år;

att sedan 4 år tillbaka hans ekonomiska ställning oupphörligt försämrats på grund av hans hustrus död och hans egen sjukdom, enär han dels haft stora utgifter för sjukvård, operationer, medicin m. m., dels måst använda en avsevärd del — 240 kronor om året — av sina inkomster för avlöning av hushållerska;

att han ej själv kunde sköta sin plats, utan att denna uppehållits av hans yngste son, som därigenom hindrats att på annat sätt bidra till familjens uppehälle; samt att nämnda förhållanden vållat, att han, som före sin hustrus död hade ett sparat kapital på omkring 600 kronor, i närvarande stund befunne sig i skuld till ungefär samma belopp.

I sitt ovannämnda utlåtande har läroverksöverstyrelsen anfört:

Med hänsyn därtill, att riksdagen i åtskilliga fall beviljat pension åt vaktmästare vid allmänt läroverk, samt till de sakförhållanden, som framginge av handlingarna, borde pension även uti ifrågavarande fall beviljas. Härför talade ytterligare dels den omständigheten, att sökanden under en längre tid erlagt avgift till statens järnvägstrafiks pensionskassa, dels den, att Liljegren på grund av långvarig sjukdom m. m. för närvarande befunne sig i synnerligen ömmande ekonomiska omständigheter, vilka gjorde ett understöd av allmänna medel av behovet påkallat.

Beträffande det eventuella beloppet av pensionen erinrade överstyrelsen därom, att överstyrelsen i skrivelse den 12 september 1911 angående Sveriges allmänna vaktmästarförenings ansökning i fråga om vissa ändringar i de för vaktmästarna vid de allmänna läroverken gällande bestämmelser om anställning i tjänst m. m. för vaktmästare av den pensionsklass, sökanden skulle hava tillhört, föreslagit ett årligt pensionsbelopp av 1,000 kronor, detta under förutsättning bland annat, att kostnaden för sådan vaktmästares pensionering bestritts genom mot pensionsbeloppet svarande bidrag av pensionstagaren själv såväl som av vederbörande läroverk och staten. För nu i tjänst varande vaktmästare av nämnda klass, vilka uppnått 65 års ålder och räknade 30 tjänstår och för vilka intet bidrag till pension erlagts, hade beräknats en statspension av 500 kronor. I det fall, då av eller för sådan tjänst innehavare inbetalts vissa avgifter för hans pensionering, skulle nämnda summa höjas med ett belopp, som motsvarade värdet av de erlagda avgifterna.

Till sistnämnda belopp, 500 kronor, hade även pensionsbeloppet bestämts vid de tillfällen, då riksdagen förut tillerkänt pension åt vaktmästare vid högre allmänt läroverk. Av handlingarna framginge emellertid vidare, att sökanden under sin förenämnda anställning som stationskarl vid statens järnvägar under tiden från och med den 4 december 1872 till och med utgången av september månad 1884 varit delägare i den numera upphörda statens järnvägstrafiks pensionsinrättning och därvid i avgifter till nämnda inrättning erlagt tillsammans 176 kronor 63 öre. För dessa avgifter, som sålunda erlagts till en statens pensionsanstalt, hade sökanden

icke erhållit någon ersättning i form av pension eller annan förmån. Det syntes därför vara billigt, att sagda avgifter i någon mån räknades sökanden till godo vid bestämmande av nu förevarande pensionsbelopp. Beräknades enligt försäkringstekniska grunder storleken av det pensionsbelopp, som årligen skulle från och med år 1915 utgå till en då 69-årig man och motsvara värdet av summan av de erlagda pensionsavgifterna eller 176 kronor, inbetald år 1884, befundes detta pensionsbelopp utgöra 111 kronor. Då i nyssnämnda beräkning någon förvaltningskostnad icke medtagits, syntes pensionsbeloppet böra sättas något lägre, förslagsvis till 100 kronor. Överstyrelsen skulle sålunda anse billigt, att det förut angivna pensionsbeloppet, 500 kronor, ökades med nyssnämnda summa och att sålunda för sökanden en årlig pension av 600 kronor utginge från och med år 1915.

På grund av vad sålunda blivitt anfört hemställde överstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Liljegren måtte från och med den 1 januari 1915 under sin återstående livstid uppbära pension till belopp av 600 kronor årligen.

Vidare har statskontoret den 23 mars 1914 yttrat sig i ärendet och därvid förklarar sig icke kunna finna den omständigheten, att Liljegren på sin tid i egenskap av stationskarl vid statens järnvägar erlagt vissa avgifter till statens järnvägstrafiks pensionsinrättning, böra föranleda, att pensionen för honom bestämdes till högre belopp än det vanliga, eller 500 kronor. Om beviljande av detta pensionsbelopp borde framställning göras till riksdagen.

Såsom min företrädare i statsrådsämbetet erinrat i yttrande till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 19 december 1913, vid anmälan av ett då föreliggande ärende angående pension åt vaktmästaren B. Holmqvist, är frågan om läroverksvaktmästarnas pensionering för närvarande under utredning, och den kan icke föreläggas 1914 års riksdag. Då riksdagen likväl förut vid olika tillfällen beviljat pension åt vaktmästare vid allmänna läroverk, synes även i föreliggande fall sökanden, vilken uppnått en ålder av över 69 år och mer än 46 år varit anställd i allmän tjänst, böra tillerkännas pension av allmänna medel. Vad pensionsbeloppet beträffar anser jag, att det bör sättas till 500 kronor. Jag delar nämligen statskontorets mening, att tillräckliga skäl icke föreligga för äskande av ett högre pensionsbelopp. Det må erinras, att, då Liljegrens anställning såsom stationskarl upphörde, han jämlikt vederbörande reglemente förlorade sin pensionsrätt i omförmälda pensionsinrättning och samtidigt rättigheten att återfå sina inrättningen gjorda insatser.»

*Departements-
chefen.*

Såsom i statsrådsprotokollet omförmäles, är frågan om läroverksvaktmästarnas pensionering för närvarande under utredning; och läres något förslag i ämnet icke vara att förvänta vid innevarande riksdag.

Utskottet.

Riksdagen har emellertid vid olika tillfällen beviljat pension åt vaktmästare vid allmänna läroverk, därvid pensionsbeloppet bestämts till 500 kronor, eller samma belopp, som nu av Kungl. Maj:t föreslagits.

Med hänsyn till de särdeles ömmande omständigheter, som här föreligga, har utskottet likväl ansett sig böra i detta särskilda fall föreslå en något högre pension; och har utskottet därvid anslutit sig till det av överstyrelsen föreslagna beloppet, 600 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid högre realläroverket i Göteborg Ernst Teodor Liljegren må från och med månaden näst efter den, i vilken han varder entledigad från sin vaktmästarsyssla, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp av sexhundra kronor årligen.

VI. Ang. jordbruksdepartementet.

*Angående
understöd åt
lantbruks-
ingenjören J.
E. Berggrens
änka och barn.*

28:o) I en till riksdagen den 12 nästlidna juni avlåten proposition, nr 125, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att lantbruksingenjören Johannes Emil Berggrens änka *Anna Cecilia Berggren*, född *Holmström*, samt makarnas barn *Johannes Vilhelm*, *Maria Vilhelmina*, *Anna Margareta*, *Sigrid Emilia* och *Tora Birgitta*, må från allmänna indragningsstaten från och med år 1914 åtnjuta årliga understöd, änkan Berggren, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av 600 kronor samt vart och ett av ovannämnda barn intill uppnådd ålder av 18 år till belopp av 100 kronor.

Statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 12 juni 1914 innehåller i detta ärende följande yttrande av departementschefen.

»Uti en till Kungl. Maj:t ställd, av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län med utlåtande den 29 januari 1914 överlämnad skrift har avlidne lantbruksingenjören i Norrbottens läns norra del Johannes Emil Berggrens änka Anna Cecilia Berggren, född Holmström, anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes bereda pension till största möjliga belopp, förslagsvis 600 kronor åt henne själv och 200 kronor åt vart och ett av hennes omyndiga barn, att utgå från och med år 1914. Till stöd för denna ansökning har anförts, att sökanden och barnen befunde sig i betryckta ekonomiska omständigheter samt att mannen före sitt frånfalle icke varit i tillfälle att ingå i civilstatens änke- och pupillkassa.

Vid denna ansökning voro fogade dels ett av pastorsämbetet i Nederluleå församling utfärdat intyg, att lantbruksingenjören Berggren, som varit född den 19 september 1855, avlidit den 5 november 1913 samt efterlämnat förbemälda änka ävensom sex barn under 20 år, nämligen Ingrid Alexandra, född den 13 juni 1894, Johannes Vilhelm, född den 6 oktober 1899, Maria Vilhelmina, född den 31 maj 1901, Anna Margareta, född den 4 maj 1904, Sigrid Emilia, född den 4 september 1906 och Tora Birgitta, född den 6 januari 1908; dels ett av kronolänsmannen i Nederluleå distrikt G. A. Eckhéll utfärdat intyg, varav inhämtas, att, enligt den kännedom, bemälda länsman hade om boet, han ansåge det omöjligt för storbhusdelägarna att behålla boets tillgångar, vilka antagligen måste överlämnas till borge-närernas förnöjande; dels ett av legitimerade läkaren Hj. Hacksell i Luleå den 22 december 1913 utfärdat intyg, att änkan Berggren lede av nervsvaghet jämte hjärt-svaghet och sockersjuka, i anledning varav hennes arbetsförmåga vore i hög grad nedsatt; dels ock ett av samme läkare sistnämnda dag utfärdat intyg, att avlidne lantbruksingenjören Berggren allt ifrån år 1898 lidit av sockersjuka.

För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshavande med bifogande av ett av styrelsen över civilstatens änke- och pupillkassa avgivet yttrande över ansökningen anfört bland annat följande.

Lantbruksingenjören Berggren hade redan år 1886 anställts som statens lantbruksingenjör i övre Norrlands distrikt. När distriktet sedermera år 1892 delats, hade hans verksamhetsområde förlagts till Norrbottens län. När Skellefteå distrikt år 1908 inrättats, samt södra delen av Norrbottens län lagts till detta distrikt, hade Berggren kvarstått till sin död såsom lantbruksingenjör i länets norra del.

Under de 27 år, Berggren sålunda verkat inom Norrbottens län, hade han nedlagt ett synnerligen nitiskt och framgångsrikt arbete på utvecklingen av det vid hans tillträde till tjänsten mycket försummade jordbruket inom länet. Utan tvivel vore de strapatser och umbäranden, han fått utstå under tjänstförrättningar i länets obygder, en anledning till att hans hälsa undergrävts och att hans starka fysik brutits, vilket också framhållits uti ansökningsskriften.

Kungl. Maj:ts befallningshavande vore jämväl i tillfälle att vitsorda den be-kymmernamma ekonomiska ställning, i vilken Berggren vid sin bortgång lämnat sin familj. Bouppteckningen vore visserligen ännu ej avslutad, men även om mot förmodan boet ej skulle behöva avträdas till konkurs, kunde man med visshet förutse, att något egentligt överskott icke kunde uppstå, varav änkan och barnen skulle kunna hava sin bärning.

Av det av styrelsen för civilstatens änke- och pupillkassa i ärendet avgivna yttrande framgår, att Berggren på grund av stadgandet i § 5 av det för kassan gällande reglemente icke kunnat vinna delaktighet i kassan. Såsom framginge av ommälda läkarintyg, hade nämligen Berggren allt sedan år 1898 och intill sin död lidit av sockersjuka, och det hade varit först i och med civilstatens pensions-inrättnings ombildning från och med år 1908 till uteslutande en änke- och pupillkassa, som möjlighet över huvud taget beretts innehavare av lantbruksingenjörstjänster att på vissa villkor vinna inträde i bemälda kassa. Därest emellertid Berggren varit delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa med högsta möjliga delaktighetsbeloppet, 800 kronor, skulle pensionen till änkan och barnen utgått med 1,200 kronor enligt de i §§ 7—11 av reglementet för kassan stadgade grunder.

Under återopande härav och med hänsyn till Berggrens förtjänster och den brydsamma ställning, vari hans efterlevande befunne sig, ansåge Kungl. Maj:ts be-

fallningshavande skäligt, att dem bereddes enahanda pensionsförmåner, som om Berggren verkligen varit på nyss nämnda sätt delaktig i kassan för ett belopp av 800 kronor, att utgå från och med år 1914.

Lantbruksstyrelsen har, till följd av remiss, avgivit yttrande i ärendet den 6 februari 1914 samt därvid hemställt om bifall till ansökningsen på sätt den blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande tillstyrkt.

Statskontoret har avgivit infordrat utlåtande den 24 februari 1914 och därvid anført följande.

Med hänsyn därtill, att Berggren under lång tid och med synnerligen goda vitsord tjänat staten, och då Berggren, som icke kunnat vinna delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa, efterlämnat änka och flera minderåriga barn i nödställd belägenhet, ansåge statskontoret goda skäl föreligga att i detta fall söka bereda understöd av statsmedel i form av pension åt sökanden och barnen. Be-
träffande det av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län framställda förslaget, att pensionen måtte bestämmas till det belopp, som skulle hava tillkommit sökanden och barnen, därest Berggren varit delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa för ett belopp av 800 kronor, ville emellertid statskontoret, med erinran att pensionsbeloppet alltså skulle bliva 800 kronor till änkan och 400 kronor till de minderåriga barnen, framhålla, att nämnda pensionsförmån från kassan betingades av högst betydande avgifter ävensom att, då frågan om pension åt änka och barn efter lantbruksingenjören N. L. Florén år 1909 varit föremål för riksdagens prövning, pensionsbeloppen i enlighet med propositionen i ämnet bestämts till 500 kronor för änkan och 100 kronor för varje av de tre barnen intill uppnådd ålder av 18 år. Att nu, innan längre tid förflutit, sedan en dylik fråga på sådant sätt avgjorts, söka i detta fall bereda en änkepension å 800 kronor, syntes statskontoret knappast böra ifrågakomma. Med hänsyn till den ekonomiska ställningen i boet efter Berggren, tillstyrkte dock statskontoret för sin del det av sökanden själv förslagsvis angivna beloppet, 600 kronor; varjämte understödet till varje av de fem yngsta barnen lämpligen borde kunna bestämmas till 100 kronor för år att utgå intill uppnådd ålder av 18 år.

På given anledning har därefter till jordbruksdepartementet insänts transumt av bouppteckning efter avlidne lantbruksingenjören Berggren, utvisande, att boets tillgångar upptagits till 46,583 kronor 95 öre, dess skulder till 36,041 kronor 65 öre samt behållningen till 10,542 kronor 30 öre. Bland tillgångarna ingingo fastigheter till ett belopp av 31,200 kronor, aktier till 5,000 kronor och ett livförsäkringsbrev å 2,000 kronor. För övrigt utgjordes tillgångarna av kreatur, redskap, inbärgad gröda, lösegendom m. m. Med undantag av två fastigheter, taxeringsvärderade till 600 kronor, voro alla fastigheterna in-tecknade för 25,300 kronor, vilka in-teckningar jämte alla aktierna och livförsäkringsbrevet voro lämnade som säkerhet för ett skuldbelopp av 22,622 kronor 55 öre. I bouppteckningsinstrumentet finnes antecknat, att egendomen Älvsborg, taxerad till 14,300 kronor, på grund av åbyggnadens storlek icke ansågs kunna för denna summa avyttras till privatperson, vadan dess värde vid försäljning skulle bliva avsevärt lägre.

Länsmannen Eckhäll har meddelat, att boets borgenärer medgivit prolongation med skuldernas betalande till instundande höst och att avsikten vore att söka åstadkomma ackord. Misslyckades detta, måste boet avträdas till konkurs.

Departements-
chefen.

På grund av vad sålunda förekommit, och under erinran att denna pensionsfråga redan varit vid den första riksdagen innevarande år föremål för förslag av

enskilda motionärer (motionerna nr 64 i första och nr 180 i andra kammaren), vilka motioner dock till följd av riksdagens upplösning icke hunno att behandlas, anser jag framställning böra göras till riksdagen om beredande av understöd åt änkan Berggren och dem av barnen, som äro under 18 år. De av statskontoret föreslagna beloppen äro visserligen lägre än vad som skulle i förevarande fall utgått i pension från civilstatens änke- och pupillkassa enligt denna kassas reglemente, därest mannen varit delaktig i denna kassa, men det må icke förbises, att lantbruksingenjören Berggren icke erlagt några avgifter till ifrågavarande pensionering. Det synes mig rimligt, att i detta fall pensionsbeloppen bestämmas i enlighet med statskontorets förslag.»

På grund av den i ärendet förebragta utredningen anser sig utskottet böra tillstyrka, att pension beredes änkan Berggren och hennes minderåriga barn.

Utskottet.

Vad angår pensionsbeloppen har utskottet för sin del icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t i berörda avseende föreslagit. Den pension, som vid bifall till förslaget skulle utgå till änkan Berggren, är visserligen något högre än den, som riksdagen år 1909, på sätt i statsrådsprotokollet omförmäles, beviljade lantbruksingenjören Floréns änka. Härvid må emellertid erinras, att Berggren tjänstgjort väsentligt längre tid än Florén. Under sådana förhållanden och med hänsyn till boets ekonomiska ställning har utskottet för sin del ansett sig böra biträda framställningen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att lantbruksingenjören Johannes Emil Berggrens änka Anna Cecilia Berggren, född Holmström, samt makarnas barn Johannes Vilhelm, Maria Vilhelmina, Anna Margareta, Sigrid Emilia och Tora Birgitta må från allmänna indragningsstaten från och med år 1914 åtnjuta årliga understöd, änkan Berggren, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, till belopp av sexhundra kronor samt vart och ett av ovannämnda barn intill uppnådd ålder av 18 år till belopp av ethundra kronor.

29:o) I punkt 16 under tionde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre tillsyningsmannen vid fiskodlingsanstalten vid Finspång *Nils Jonsson* må från och med den 1 april 1914 under sin återstående livstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension av 450 kronor.

Angående pension åt förre fiskeritillsyningsmannen N. Jonsson.

[16.]

Till det i ärendet åberopade statsrådsprotokollet över jordbruks-
ärenden den 24 april 1914 har departementschefen anfört följande:

»Den 5 september 1890 bemyndigade Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att anordna en fiskodlingsanstalt vid Finspång i Östergötlands län samt att sluta avtal med vederbörande ägare om förhyrande av erforderligt mark- och vattenområde. Denna anstalt har därefter varit i verksamhet. Enär densamma på grund av särskilda förhållanden befanns mindre ändamålsenlig samt av andra skäl väcktes förslag att nedlägga denna anstalt och i stället inrätta en större anstalt vid Motala samt därtill disponera kronan tillhörigt fiskvatten. År 1912 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att bevilja nödiga medel för den nya anstaltens anläggning, vilket förslag ock bifölls av riksdagen.

Sedan lantbruksstyrelsen i anledning härav uppsagt förberörda avtal angående nyttjanderätt till visst jordområde jämte vatten till fiskodlingsanstalten vid Finspång, bemyndigade Kungl. Maj:t den 24 januari 1914 lantbruksstyrelsen att försälja de till samma fiskodlingsanstalt hörande byggnader. Anstalten har i följd härav numera upphört.

På grund av mellankommande omständigheter har anläggningen av den nya fiskodlingsanstalten vid Motala måst tillsvidare uppskjutas, och har det för densamma avsedda fiskvatten utarrenderats för innevarande år.

I skrivelse den 27 mars 1914 har nu lantbruksstyrelsen gjort framställning om beredande av pension för den alltsedan den 20 februari 1896 såsom tillsyningsman vid fiskodlingsanstalten vid Finspång anställda förre fiskaren Nils Jonsson och därvid med bifogande av två av pastorsämbetet i Risinge socken utfärdade intyg anfört huvudsakligen följande.

Jonsson, som vore född den 12 juli 1853 och således numera uppnått en ålder av nära 61 år, hade under den tid av över 18 år, han varit anställd såsom tillsyningsman vid anstalten, skött denna sin befattning på ett samvetsgrant sätt till styrelsens fulla belåtenhet. Då Jonsson, som saknade egna tillgångar och som icke numera kunde tänka på att återtaga sitt förutvarande yrke, nu vid framskriden ålder nödgades till följd av anstaltens upphörande lämna sin tjänst utan utsikt att kunna erhålla annan anställning, varigenom han skulle kunna försörja sig, hustru och minderåriga barn, syntes billigheten fordra, att staten för hans återstående livstid beredde honom säkerhet för att han jämte familj icke behövde lida nöd. Jonssons familj utgjordes av hustrun Johanna Olsson samt fem barn, av vilka en dotter, född 1896, vore sjuklig och krent begåvad och ett annat barn vore minderårigt. Jonsson hade i egenskap av tillsyningsman åtnjutit jämte fri bostad och bränsle ett årligt arvode av 1,200 kronor.

På grund av vad sålunda blivit anfört, ville styrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bevilja Jonsson under hans återstående livstid en pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor att utgå från och med den 1 juli 1914.

Tillika har lantbruksstyrelsen i särskild skrivelse den 27 mars 1914 föreslagit, att Jonssons avlöning, 100 kronor i månaden, måtte få utgå till den 1 juli 1914. Statskontoret har i fråga om den föreslagna pensionen i infordrat utlåtande den 11 april 1914 anfört följande.

Då Jonsson genom nedläggandet av den anstalt, vid vilken han under 18 års tid haft anställning, ginge i mistning av nödiga existensmedel för sig och sin

familj, syntes med avseende jämväl å de goda vitsord, som av lantbruksstyrelsen lämnats angående hans tjänstgöring, billigheten bjuda, att något årligt understöd bleve honom beviljat. Det av lantbruksstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet, 600 kronor, syntes emellertid få anses för högt tilltaget, i det att detsamma överstege vad som enligt pensionslagen skolat tillkomma Jonsson, därest han med endast 18 tjänstår avginge från ordinarie tjänst med samma avlöning som hans nuvarande. I nämnda fall skulle han, med ett beräknat värde å förmånen av fri bostad och vedbrand av 150 kronor samt med utgående från att av de sammanlagda avlöningsförmånerna, 1,350 kronor, två tredjedelar eller 900 kronor motsvarade lön, i pension erhålla $\frac{18}{35}$ av sistnämnda belopp eller, efter vederbörlig avjämning uppåt, 470 kronor. Vid sådant förhållande syntes pensionen nu skäligen kunna bestämmas till 450 kronor.

Vad angår det ifrågasatta medgivandet att Jonsson måtte få uppbära full avlöning till den 1 juli 1914, vill jag erinra, att Kungl. Maj:t förut denna dag fattat beslut i denna fråga. Då Jonsson, enligt vad lantbruksstyrelsen upplyst, blivit från och med den 1 april 1914 uppsagd från sin anställning vid den nedlagda fiskodlingsanstalten och icke sedermera haft annan allmän befattning eller allmänt uppdrag, fann jag mig icke kunna tillstyrka bifall till framställningen i detta avseende och Kungl. Maj:t beslöt i enlighet härmed. Vid detta förhållande torde billigheten kräva, att den pension, som synes böra beviljas Jonsson, skall utgå från och med sistnämnda dag. Mot det av statskontoret föreslagna beloppet torde icke något vara att erinra.»

*Departements-
chefen.*

Av handlingarna i ärendet framgår, att Jonsson, vilken uppnått en ålder av nära 61 år, alltsedan den 20 februari 1896 varit anställd såsom tillsyningsman vid fiskodlingsanstalten vid Finspång, ävensom att berörda anstalt numera blivit nedlagd och Jonsson från och med den 1 april 1914 uppsagd från sin anställning därstädes. Det vill under sådana förhållanden synas riktigt, att Jonsson kommer i åtnjutande av ett årligt understöd av allmänna medel. Beträffande understödets belopp har lantbruksstyrelsen tillstyrkt, att detsamma måtte bestämmas till 600 kronor, varemot Kungl. Maj:t i enlighet med statskontorets hemställan föreslagit detsamma till 450 kronor. Statskontoret har nämligen ansett sig böra utgå därifrån, att om Jonsson med endast 18 tjänstår avgått från ordinarie tjänst med samma avlöning som han här åtnjutit, pensionen enligt pensionslagens bestämmelser skolat utgöra, efter vederbörlig avjämning uppåt, 470 kronor och har statskontoret vid sådant förhållande stannat vid ovannämnda belopp, 450 kronor.

Utskottet.

Då emellertid anledningen till Jonssons avgång från sin tjänst efter 18 års väl vitsordad tjänstgöring ligger uteslutande i det särskilda förhållande, att den ifrågavarande anstalten nedlagts och befattningen indragits samt Jonsson nu uppnått en sådan ålder, att han svårigen torde kunna erhålla annan anställning, har utskottet funnit det av Kungl.

Maj:t föreslagna beloppet väl knappt tilltaget och i stället ansett skäligt förorda det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet, 600 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att förre tillsyningsmannen vid fiskodlingsanstalten vid Finspång Nils Jonsson må från och med den 1 april 1914 under sin återstående livstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension av sexhundra kronor.

Angående
anslaget till
allmänna
indragnings-
staten.
[17.]

30:o) Kungl. Maj:t har i punkt 17 under tionde huvudtiteln föreslagit riksdagen, att *ordinarie förslagsanslaget* till allmänna indragningsstaten måtte minskas med ett belopp, som för jämnande av riksstatens slutsumma torde få sättas till 180,672 kronor, eller sålunda nedsättas från 2,401,095 kronor till 2,220,423 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

31:o) Beträffande de ordinarie anslag, vilka icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon förändring icke ifrågasatts; och får utskottet alltså hemställa,

att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, vilka här ovan icke särskilt omförmäls, må i riksstaten för år 1915 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 2 juli 1914.

På bankoutskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.

Herr *Wijk* har begärt få antecknat, att han icke deltagit i behandlingen av de i detta utlåtande omförmälda frågor.

Tabell över anslagen under riksstatens tionde huvudtitel.

Pensionsväsendet.

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Civila pensionsväsendet.								
1					1,550,000	—	—	—
2					35,000	—	—	—
3					15,000	—	—	—
4					25,000	—	—	—
5					6,700	—	—	—
Barnmorskornas pensionering:								
6	30,000	—	—	—				
7	11,000	—	—	—	41,000	—	—	—
Handelsflottans pensionsanstalt:								
8	101,000	—	—	—				
9	—	—	31,000	—				
10	—	—	31,000	—	101,000	—	62,000	—
11	—	—	—	—	144,554	—	—	—

1) Anslaget är av riksdagen redan anvisat.

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
12	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	68,000	—	—	—
13	Bidrag till dövstumläraernas pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	35,000	—	—	—
	Folkskollärares pensionering:}								
14	Bidrag till folkskollärares pensionering.....	681,892	—	—	—	—	—	—	—
15	Till beredande av understöd åt vissa äldre behövande, med låg pension avgångna folkskollärare och folkskollärarinnor ¹⁾	—	—	36,637	—	—	—	—	—
16	Till extra pensionsavgifter till folkskolläraernas pensionsinrättning, <i>förslagsanslag</i> ¹⁾	—	—	104,000	—	—	—	—	—
17	Bidrag till folkskolläraernas änke- och pupillkassa.....	73,725	—	—	—	—	—	—	—
18	Till förstärkande av ordinarie anslaget till bidrag till folkskolläraernas änke- och pupillkassa ²⁾	—	—	2,700	—	755,617	—	143,337	—
19	Till utdelande av tillfälliga understöd åt pensionerade kronoägare, <i>förslagsanslag</i> ¹⁾	—	—	—	—	—	—	3,400	—
20	Bidrag till kungl. hovkapellet pensionsinrättning.....	—	—	—	—	3,000	—	—	—
21	Till bestridande av statsverket på grund av lagen angående olycksfall i arbete åliggande utgifter för livräntor m. m., <i>förslagsanslag</i>	—	—	—	—	5,000	—	—	—
	Säger för civila pensionsväsendet.....					2,784,871	—	208,737	—
	B. Militära pensionsväsendet.								
	Arméns pensionskassa:								
1	Ersättning för mistade löneinnehållningar.....	4,640	—	—	—	—	—	—	—
2	Ersättning för nådårs- och begravningshjälpbesparingar.....	28,080	—	—	—	—	—	—	—
3	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén m. m. ¹⁾	122,190	—	—	—	—	—	—	—
4	Till förstärkande av det i 1914 års riksstat uppförda anslag för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén ¹⁾	—	—	738	—	—	—	—	—
5	Till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp samt till fyllnadspensioner, <i>förslagsanslag</i> ¹⁾	—	—	3,300,000	—	—	—	—	—

¹⁾ Anslaget är av riksdagen redan anvisat.

²⁾ Beträffande detta anslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
6								
			22,000	—	154,910	—	3,322,738	—
7			—	—	243,640	—	—	—
8			—	—	30,000	—	—	—
9			—	—	794,000	—	—	—
10			—	—	—	—	1,661	—
Flottans pensionskassa:								
Ersättning för minskade inkomster:								
11							36,320	—
12							16,650	—
13							26,300	—
		79,270		—				
14							200	—
15			253,300	—	—	—	—	—
16			253,700	—	—	—	—	—
17							22,200	—
							586,270	—
18							60,350	—
19							2,400	—
							1,871,570	—
							3,346,799	—
C. Allmänna indragningsstaten.								
1					2,220,423	—	—	—
					6,876,864	—	3,553,536	—

¹⁾ Anslaget är av riksdagen redan anvisat.

²⁾ Beträffande detta anslag kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande.